

GÖTEBORGS UNIVERSITET

UNIVERSITETSRANKNINGEN FRÅN QS 2015

Resultat för Göteborgs universitet

Magnus MacHale-Gunnarsson

Analys och utvärdering, Forsknings- och innovationskontoret

PM 2015:03

Diarienummer V 2015/739

PM

Introduktion

QS World University Rankings produceras årligen sedan 2004 av analysföretaget QS¹. Fram till och med 2009 gjordes detta på beställning av Times Higher Education, och listan var då känd under namnet THES. Sedan 2010 samarbetar dock THE med ett annat företag om universitetsrankning, och QS producerar sin rankning på egen hand. 15 september 2015 publicerades den senaste versionen av rankningen.

Placeringar

Åtta svenska lärosäten finns med på QS-rankningen 2015, och deras placering under åren visas i tabell 1 nedan.

TABELL 1. DE SVENSKA LÄROSÄTEN SOM FINNS MED PÅ QS UNIVERSITETSRANKNING.

Lärosäte	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lunds universitet	180	122	106	88	67	72	86	71	67	60	70
Kungliga tekniska högskolan	196	172	192	173	174	150	180	142	118	110	92
Uppsala universitet	180	111	71	63	75	62	83	81	79	81	102
Chalmers	166	147	197	162	198	204	202	223	202	175	132
Stockholms universitet	227	261	246	239	215	168	178	171	170	182	183
Göteborgs universitet	190	284	276	258	185	183	184	193	205	206	247
Linköpings universitet	445	322	371	401-500	401-500	389	401-450	340	331	283	286
Umeå universitet	329	311	299	299	318	297	273	297	289	267	319

Göteborgs universitet tappar i år 41 placeringar. Även Umeå tappar mycket (52 placeringar), och i mindre utsträckning Uppsala (21 placeringar) och Lund (10 placeringar). De tekniska högskolorna KTH och Chalmers stiger (18 respektive 43 placeringar).

De stora förändringarna beror på en metodförändring i citeringsindikatorn. Tidigare räknade QS helt enkelt antal citeringar per anställd, vilket har gynnat medicin (som har många citeringar) och missgynnat teknikvetenskap, samhällsvetenskap och humaniora (områden som har få citeringar). Från och med i år viktas citeringarna per ämnesområde (*Arts & Humanities, Engineering & Technology, Life Sciences & Medicine, Natural Sciences*, samt *Social Sciences & Management*). Följaktligen tappar Göteborgs och Umeå universitet, eftersom de har en stor andel av sina citeringar inom medicin. Chalmers och KTH stiger, eftersom de har en stor andel av sina citeringar inom teknikvetenskap. Stockholms universitet har de flesta av sina citeringar inom naturvetenskap, som har ett genomsnittligt antal citeringar, och det lärosätets position förändras inte så mycket.

Göteborgs universitet har mycket verksamhet inom humaniora och samhällsvetenskap, och det är områden som gynnas av denna metodförändring. Man kan tycka att detta åtminstone borde kompensera för medicinområdets nedviktning? Problemet är dock att i

¹ Namnet kommer från efternamnen på företagets två grundare Nunzio Quacquarelli och Matthew Symonds.

citeringsdatabaserna² domineras humaniora och samhällsvetenskap kraftigare av engelskspråkiga länder, vilket visas i tabell 1.

Tabell 1: Andel av publikationerna i Web of Knowledge, 2004-2014. Källa: InCites.

Ämne	Anglosaxien ¹	Sverige	Göteborgs universitet
Medical and Health Sciences	54 %	2,2 %	0,28 %
Social Sciences	69 %	1,7 %	0,24 %
Humanities	63 %	1,1 %	0,13 %

¹Australien, Irland, Kanada, Nya Zeeland, Storbritannien och USA.

Eftersom Göteborgs universitet även relativt sett är betydligt mindre inom humaniora och samhällsvetenskap än inom medicin så kompenserar uppviktningen av citeringar inom HS-området inte för nedviktningen av citeringar inom M-området. Denna obalans är ännu större för Umeå universitet, som också tappar fler placeringar än Göteborgs universitet.

Göteborgs universitets tapp ligger alltså till största delen i citeringsindikatorn. Lärosätet tappar dock även något i *Academic Reputation* (från 59,5 poäng till 52,8) och i *International Faculty* (från 38,3 poäng till 35,8), medan vi stiger i *Faculty/Student* (från 50,7 poäng till 53,4). Troligen stiger vi även i *Employer Reputation* och *International Students*, men QS har inte släppt uppgifter så att vi kan säga detta med säkerhet.

Ämnesrankningar

QS sammanställer även fem breda ämnesrankningar, som bygger på indikatorerna *Academic Reputation*, *Employer Reputation*, samt två annars nya indikatorer: *Citations per Paper* och *H-index*. Hur dessa indikatorer är viktade är okänt.

Område	Placering 2013	Placering 2014	Placering 2015
Arts & Humanities	195	220	229
Life Sciences & Medicine	105	109	99
Natural Science	296	392	363
Social Sciences & Management	155	191	221
Engineering & Technology	368	-	-

Inom varje brett ämnesområde finns dessutom 30 mer specifika ämnesrankningar som innehåller ca 200 lärosäten vardera. Rankningarna bygger på indikatorerna *Academic Reputation*, *Employer Reputation*, *Citations per Faculty* samt *H-index*. Balansen mellan dessa varierar mellan ämnena.

I *Dentistry* ligger Göteborgs universitet på plats 3 i världen; nyheten om detta kom tidigare i vår, eftersom ämnesrankningarna uppdateras i april.

Förutom i *Dentistry* så finns Göteborgs universitet med på tio andra ämnesrankningar: *Sociology* (plats 51-100); *Medicine* och *Environmental Studies* (plats 101-150); *Education and*

² QS använder sig av Scopus, men problemet är detsamma i Web of Knowledge/ISI.

Training, Politics, Psychology och *Economics and Econometrics* (plats 151-200); *Biological Sciences* (plats 201-250); *Modern Languages* och *Chemistry* (plats 251-300).

Indikatorer och datakällor

Rankningen är byggd med sex indikatorer.

1. Academic Reputation (40 % vikt).

Den tyngsta komponenten i rankningen är en enkätundersökning riktad till akademiker om vilka lärosäten de anser är bäst.³ Vi känner inte till den exakta svarsfrekvensen, men allt pekar på att den är mycket låg. 2014 var antalet respondenter 62 000, och antalet mottagare uppskattas till ca 300 000⁴. Urvalet är inte slumpmässigt⁵, och resultatet bör endast tolkas mycket grovt (t.ex. fyra-fem kategorier). QS använder som bekant inte grova kategorier.

2. Employer Reputation (10 % vikt)

Detta är en annan enkätundersökning om vilka lärosäten som har bäst rykte, riktad till arbetsgivare. Antalet inbjudna och antalet respondenter för denna undersökning är höljdd i dunkel, men gissningsvis är svarsfrekvensen inte mycket bättre än för akademikerenkäten, eftersom QS då troligen skulle ha berättat om detta. QS hävdar att 2014 års undersökning bygger på nästan 28 800 svar, men det är oklart om detta är aggregerat under flera år eller helt nya svar.

3 & 4. International Faculty (5 % vikt) och International Students (5 % vikt)

Dessa indikatorer mäter andelen utländska anställda och andelen utländska studenter. Informationen hämtas från frågeformulär riktade till lärosätena själva och från andra tillgängliga källor (webbsidor, statistikmyndigheter, etc.). Vi vet inte vilka uppgifter som använts för vilka lärosäten.

5. Faculty Student (20 % vikt)

Antalet anställda per student. Informationen hämtas på samma sätt som för indikator 3 och 4.

6. Citations per Faculty (20 % vikt)

Antalet citeringar per anställd. Beräkningen sker sedan 2015 per ämnesområde, och det finns fem områden: *Arts & Humanities*, *Engineering & Technology*, *Life Sciences & Medicine*, *Natural Sciences*, samt *Social Sciences & Management*. Sedan beräknas ett medelvärde för dessa

³ Egentligen är frågan vilka *andra* lärosäten de anser är bäst; man får inte "rösta" på sitt eget lärosäte.

⁴ Ca 200 000 inbjudningar skickas ut varje år, men resultaten baseras på tre års samlade svar. Gissningsvis är det många dubletter mellan åren (dvs. inte 200 000 helt nya namn varje år), så en grov uppskattning är 300 000 olika mottagare.

⁵ Mottagarna hämtas till största delen från ett företag som heter Reed Business Information, som utgår från databasen IBIS (International Book Information Service), som innehåller 1,2 miljoner kontakter från biblioteks- och universitetsvärlden. En mindre men troligen betydligt mer svarsbenägen del av mottagarna hämtas från QS egna register (tidigare respondenter, personer som anmält sig, samt personer som universiteten anmält).

områden. Citeringsinformationen hämtas från publiceringsdatabasen Scopus och personalinformationen på samma sätt som indikatorerna 3 och 4.

Diskussion

Times Higher Education (THE) fick utstå mycket kritik för den rankingslista som nu går under namnet QS, och de valde att byta leverantör och att arbeta om rankingen från grunden. Den kritik som riktades mot den gamla listan (QS) kvarstår: enkätundersökningarna är inte representativa, anseendeindikatorerna har orimligt stor vikt, och uppgifterna om anställda och studenter är mycket svåra att jämföra både inom och mellan olika utbildningssystem⁶.

Vilka åtgärder skulle Göteborgs universitet kunna vidta för att avancera på QS-rankingen? Eftersom anseendeundersökningarna har så stor vikt bör insatser för att avancera riktas mot den indikatorn. Det handlar då om att på olika sätt stärka varumärket Göteborgs universitet, framförallt bland akademiker.

⁶ Utbildningsintensiva lärosäten får lägre värden på indikatorerna *Faculty per Student* och *Citations per Faculty* än forskningsintensiva lärosäten, oavsett kvaliteten på deras forskning eller undervisning.